

ÉPÍTŐK *Hírlevél*

ARÉV Baráti Kör Egyesület Kiadványa

XIII. évfolyam 3. Szám (60) 2016. május

Megjelenik alkalmanként

ÉPÍTŐK NAPJA 2016 MEGHÍVÓ

Beszámoló a 2016. március 31-i közgyűlésről

A meghirdetett időpontban a megjelentek száma nem volt elég a határozatképességhez, ezért DVD vetítéssel töltöttünk el egy órát és a második meghirdetett időpontban kezdődött a közgyűlés. Megjelentek száma 42 fő. Levezető elnöknek Szendrői Pétert választotta a közgyűlés.

A márciusi Hírlevélben közzétett 2015 évi mérlegbeszámolót és közhasznúsági jelentést, a 2016. évi program-, és költségvetés tervezetét az elnök szóban részletesen ismertette, hozzászólás nem volt. A levezető elnök felkérte dr. Kovácsné Járosi Zsuzsanna Juliannát, hogy az egyesület értékpapírszámla nyitásáról előterjesztését tegye meg.

Dr. Kovácsné ismertette az értékpapírszámla nyitás módját, várható előnyeit. Előterjesztésében javasolta, hogy az ARÉV Baráti Kör Egyesület az OTP Banknál meglévő HUF pénzforgalmi bankszámlája mellé értékpapírszámlát nyisson. Javasolta továbbá, hogy az értékpapírszámla felett rendelkezési joggal Kiss Lajos és dr. Kovácsné Járosi Zsuzsanna Julianna együttes aláírási joggal rendelkezzen.

A Közgyűlés mindhárom napirendi pontot 100 %-os arányban elfogadta.

Minden napirendhez előzetesen, az elnökség által közgyűlésre alkalmasnak minősített írásbeli beszámoló készült, amit két héttel előzőleg minden tagunknak megküldtünk, így azt mindenki tanulmányozhatta.

Ezen a napon került sor a Fertő Imre által készített, herendi kirándulás DVD vetítésére az egyesület archív filmjeiből.

2016.május 27. péntek

Gazdaság Háza - FMKIK Székház

8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 4-6.

10.00–12.00 **Fejér Megyei Építőipari Nívódíjak átadása**
Fejér Megyei Építőipari Nívódíj Bizottság
Szakmai előadás

Jáky József Középiskola május 27-29. - Deák F.u.11.

Kreatív Építő Kezek Szakmai Verseny

„A kreativitás a létező legnagyobb lázadás.

Ha teremteni akarsz, mg kell szabadulnod minden beléd

nevelt meggyőződéstől; máskülönben kreativitásod nem

lesz más, mint másolás –mindössze egy indigómásolat lesz.

Kreatív csupán akkor lehetsz, ha egyén vagy.”

(Osho)

2016.május 28. szombat

ÉPÍTŐK NAPJA

a hagyományok jegyében

Vörösmarty Mihály Ipari Szakképző Iskola
Székesfehérvár Balatoni u. 143.

Színpadi program:

10.00 Megnyitó

Programismertetés

Építőipari Nívódíj pályázat eredményének ismertetése

10.15 Kulturális műsor

Szelényi testvérek verset mondanak

Aquafitness aerobiktorna bemutató

ÖKO divatbemutató

Árpád Ipari Szakképző Iskola tanulói

Szabad egy táncra nyugdíjas klub táncosainak bemutatója

Gabrovits Pál hangulatos zenét szolgáltat

A Nívódíjas épületek fotói megtekinthetők
az iskola aulájában.

Közös bográcsozás

Várjuk azon családok, baráti társaságok,

cégek jelentkezését, akik

külön főzőhelyet igényelnek.

Jelentkezés: Kámán Béla 30 9791963

A Vöröskereszt közreműködésével
GYÓGYSZERMENTES kezelési módok

bemutatása, kipróbálása

EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS

vérnyomás, vércukor mérés, tanácsadás (ingyenes)

Támogató: a Megyei Vöröskereszt

A szűrést: Mohari Istvánné végzi

HBS Biorezonanciális teljes testelemzés (1500.-Ft)

Támogató: a STARLIE Cég

A bemérést: Gáti Krisztina végzi

A bemutatót: Mohari Istvánné tartja

Szeretettel várunk minden építőt és barátot:

ARÉV BARÁTI KÖR EGYESÜLET

Útjára indult a kiállítás

Az ARÉV Baráti Kör Egyesület és a Szent István Király Múzeum által, Székesfehérvár Megyei Jogú Város támogatásával készített kiállítás anyaga a Jáky József Középiskolában bemutatásra kerül.

A Helyi kiállítást kezdeményező Jáky Emlékbizottság az ARÉV Baráti Kör Egyesület és a Szent István Király Múzeum meghívja Önt és barátait, valamint minden érdeklődőt a Székesfehérvári Szakképzési Centrum Jáky József Középiskolájában (Deák F.u.11.).

2016. április 20 - június 3.

15-17 óra között látogatható

„Ötven éve történt” c. kiállítás

megtekintésére.

2016. április 20-án a kiállítást megnyitotta:

Lantay Attila főépítész

Szakmai bevezetőt mondott:

Kiss Lajos, az ARÉV Baráti Kör Egyesület elnöke

Lantay Attila megnyitó beszédét Hírlevelünkben tesszük közzé:

50 éves lett a panel és – engedjék meg a személyes hangot – én is.

Osszeforrott évek. Együtt eltöltött évek. Benne egy egész gyermekkor. Mert mit jelent nekünk-fehérvári 50-eseknek- az ARÉV? Gyermekként magát a grundélményt, felnőve egy nagyváros kialakulásának történetét.

Óvodáskorban Tóvárosba (Münnich) beköltözőként a még évekig tartó további építkezések (pl. a Toronysor) állandó „helyszíni bejárását” (értés: csavargás) a barátokkal. Az épülő lépcsőházakban, lakásokban történő bújócskázást, a „felmegyünk a tetőre” felszabadító érzését. A csapadékvíz elvezetés időleges hiánya miatt a tutajozást a lefolyástalan építési területeken, ahol a tutaj 10 cm vastag hungarocell tábla volt. A hegesztőpálcával való nyilazást, a bakelitsőbe dugott építési homok távoli célpontra (és egymásra) kilövését. Majd mikor végleg elkészült a mi lakótelepünk, az egész baráti társaság megkezdte vándorútját az ARÉV nyomában a következő lakótelep építkezéséhez, újabb grundot, újabb kalandokat keresve a városban. Ez eltartott az érettségiig. A mi állomásaink: Velinszky, Benke, Palotaváros (Lenin). Időközben, - mint akit a „habarcs szaga megcsapott” - a Jákyban kötöttünk ki és egy magasabb

szinten találkoztunk újra az ARÉV-vel, a nyári gyakorlatokon: Tésztagyár, segédmunka, Széchenyi úti LIFT-SLAB házak, válaszfal-falazás és végül a Palotaváros, tapétázás. Mind-mind egy nagy kaland és tanulás a barátainkkal és oktatóinkkal. Miközben észrevétlenül magunk is építésszé váltunk, és először megértettük az épületszerkezetek sajátosságát, később építészettörténeti tanulmányaink előrehaladtával azt a társadalmi szükségszerűség kikövetelte beépítési módot, tömeg- és homlokzatképzést, amely a „szociális eszmét” (Bauhaus) a „zöldben úszó lakógépet” (Le Corbusier), és a „Less is more”-t (Mies van der Rohe) jelentette meg. Közben az egész város átformalódott nagyipari központtá, ahol az iparfejlesztéssel párhuzamosan a betelepülő munkások és mérnökök, ill. a város működtetéséhez szükséges további szakmák képviselőinek lakáshoz jutását célzó hatalmas lakóterület- és intézményfejlesztések is megvalósultak. És ekkor épültek azok az ikonikus középületek is melyek a nagyvárosi lét élhetőségét, szerethetőségét voltak hivatva szolgálni (Technika Háza, Domus, Ifjúsági Ház, VOK stb.)

Ezeket látjuk most kiállítva a falakon. És mindezeket az ARÉV csinálta meg. Közben óriásvállalattá alakulva - mindig óriásit vállalva - óriásit is alkotott: egy nagyvárost, amit Fehérvárnak hívnak. Köszönet érte!

A kiállítást megnyitom.

Lantay Attila főépítész

Kapcsolódó rendezvény: A Deák F. u. lakóinak kezdeményezésére május 20-án 15.00 órától a Jáky-ban közös találkozót, május 21-én majális szerveznek.

ARCOK

A munkatársi beszélgetések sorát Kovács Tibor barátommal folytatom. Tartalmas életének bemutatása, remélem minden olvasónknak sok érdekességet jelent majd. Munkásságának történetén keresztül vállalatunk fejlődését is figyelemmel kísérhetjük.

Úgy gondolom az a legjobb, ha élete ránk tartozó részét maga meséli el.

Édesanyám Mária, Gyulán született, fiatal korától fogva sokat foglalkozott zenével. Szerepelt énekkarban is, jól megtanult orgonán játszani, régi kottáit a mai napig is szeretettel őrizzük.

Édesapámmal Kovács Lajossal Balatonszemesen kötöttek házasságot 1936-ban. Élete során olyan környezetbe került, ahol több nyelvet is megtanult és nagyon művelt asszonynak számított. Édesapám és felmenői a Zichy és Szerémi családnál uradalmi kovácsmesterek, gépészek voltak de értettek a mezőgazdasághoz is. Szüleim Sárkeszin telepedtek le. Mi hárman voltunk testvérek. Szívesen jártam 1944-től 1952-ig az egy tantermes osztatlan rendszerű helyi iskolába. Nagyapám kulák minősítése miatt (volt egy öreg cséplőgépe) Székesfehérváron középiskolába nem vettek fel, ezért a Lövölde úton működő 319-es sz. Ipari tanuló Iskolába jelentkeztem géplakatosnak. Fekete egyenruhás fényképemet azóta is őrzöm. Szabadidőnkben katonai nevelést is kaptunk.

Első munkahelyem a velencei Növényvédő Állomás volt. Innen Inotára kerültem kazángépész munkakörbe. 1958-60-ban Baján töltöttem katonaidőmet, gondosan őriztük a magyar-jugoszláv határt. A honvédség után ismét Inota következett, de az egészségtelen körülmények miatt munkahelyet váltottam. Öcsém tanácsára, aki hosszú ideig volt vállaltunk dolgozója is, a FÁÉV-nél jelentkeztem munkára. Felvétel után a régi Zombai telep helyén lévő lakatos üzembe kerültem, itt segítő munkatársak és jó munkahelyi légkör fogadott. Szívesen emlékszem Török János, Mahler László, Végh Kálmán, Kránitz Ferenc, Major László, Haár Miklós és Meiszter Ferenc nevére, de azt hiszem mindenkivel sikerült jó kapcsolatot kialakítanom. A Gépipari Technikumot több kollégámmal együtt 1966-tól 1970-ig végeztem el. Gépész művezető kinevezésemet 1968-ban kaptam. Előbb a munkahelyek, később a kőműves főüzem területén láttam el az ilyen irányú munkát. Hozzám tartozott többek között a gépkezelők biztosítása és oktatása, gépek üzembe helyezése és mozgatása, a javítási munkák megrendelése és átvétele, tehát minden olyan feladat megoldása, amely a gépekkel volt kapcsolatos. Úgy gondolom itt is jól együtt tudtam működni mindenkivel, különösebb problémára visszagondolni nem tudok.

1975-től 1980-ig a TMK üzem vezetésére kaptam megbízást. Főnökeim voltak Bodnár János - később Erdős Attila- és Radetzky Ödön. Új munkatársaim sokat segítettek abban, hogy megismerjem és megoldjam az egyre több feladatot. A nekem segítők felsorolása mindig nehéz, de néhány nevet szívesen megemlítek. Tanczos László, Homoki Béla, Sárkány Ferenc, Kecskeméti József, Csipai János és Benke József jut most hirtelen eszembe.

Az 1980-as vállalati átszervezés (főmérnökségek alakultak) következtében a Gépészeti főüzem vezetésére pályázatot hirdettek, amin ugyan nem vettem részt, de érdekes módon mégis engem találtak a legmegfelelőbbnek. Nyilvánvalóan közrejátszott az a tény is, hogy 1973-1977 között elvégeztem a felsőfokú technikumot, így üzemmérnök lettem és jól teljesítettem a pályázók képességeit felmérő tesztlapok kitöltésében. Kinevezésem idején a főüzemhez tartozott a TMK, az energia üzem és a gépgazdálkodás, 1983-tól az autódaruk és földgépek szervezete, 1986-tól pedig a betongyár is.

A gépek jó kihasználása és a tervezhetőség érdekében bevezetésre kerültek a pénteki napok kooperációs megbeszélései, a szállítás a földgép a betongyár valamint az autódaruk vonatkozásában. Ezeket a kooperációkon igen gyakran csak hosszú viták után sikerült döntésre jutni, de emberileg sohasem bántottuk egymást. A rendelkezésünkre álló munkahelyi géppark legtöbb esetben keleti relációból származott, és a nálunk gyakori több műszakos munkavégzés miatt is rendkívül rossz állapotban volt. Pótalkatrészek beszerzése időigényes volt, sok esetben lehetetlent jelentett. Erdős Attila főmérnök ebben a dologban nyújtott segítsége, nyelvismerete okán is rendkívül értékes volt. Bizonyos határokon belül a „cserekereskedelem” is szóba jöhetett. A még elfogadható kiskapukat meg kellett találni.

Az 1986-ban átvett betonüzem, mely az építőipari kivitelezés lelkét jelenti, bizonyította legjobban gépparkunk összetettségét: a vagonkirakó és szállítószalag lengyel, a keverőgép csehszlovák, a legtöbb mixer román, a betonszivattyú és a korszerű vibrátor német gyártmány volt, de a cement is sok esetben külföldről jött. Magyar termék csak a kavics, és a munkát végző dolgozó ember volt, noha ez is csak részben igaz. Hosszú éveken át száznál is több lengyel dolgozót foglalkoztattunk, elsősorban a betontechnológia területén.

A CLASP rendszer honosításával és nálunk történő bevezetésével is egyre több korszerű gép érkezett. Minket a termékgyártás területén kialakult új technológiák bevezetése érintett különösen. Az ALBAFAL gyártás és szárítás körülményei és az ablakgyár beindítása külön fejezetet érdemelne főüzemünk életében.

Az 1990-es évek elején vállalatunk folyamatos átszervezését élte, a megváltozott összetételű felsővezetés és az új körülmények úgy hozták, megfelelő munka részemre nem jutott, elbocsátásomat kérelmeztem. Régi kollégáim közül egyedül Tanczos László állt ki mellettem.

A beszélgetés befejező részét ismét én tolmácsolom, részben azért is, mert meggyőződtem arról, hogy életpályám azonosan alakult. Mindketten a ranglétra legalsó fokán kezdtük, addig jutottunk és nem tovább mint ameddig képességeink engedték, és a végére (mi családiról is) feleslegessé váltunk az átszervezett ARÉV részére. Talán mindenkinek jobb lett volna, ha ez a dolog nem így alakul.

Tiborék életében jelentős esemény volt, hogy Kiss József vezérigazgató hathatós segítségével 1972-ben egy 63 m²-es lakásba költözhetek a Velinszky ltp. A1-es épületébe, amit mi építettünk. Mostani látogatásom tapasztalatai alapján is elmondhatom, hogy mind a lakás, (ami Kovácsék esetében természetes) mind az épület jó állapotban van, nem látszik rajta az elmúlt 40 év használata. A vállalatnál munkában eltöltött évek eredményességét az is igazolja, hogy sok-sok kitüntetés és jutalom dokumentumát is láthattam, amelyekről megegyezés szerint nem szabadott írnom, így csak egyet emelek ki, az 1987-ben adományozott Munka Érdemrend ezüst fokozatot, Somogyi László miniszter aláírásával. Ilyen kitüntetéssel nem sok dolgozónk büszkélkedhet.

Tibor az 1995-ös nyugdíjazásáig és természetesen még sokáig utána is aktív dolgozó maradt, de ma már a régi szülői birtok rendbetétele és a szép számú család összetartása és segítése jelenti az elfoglaltságot.

Itt elsősorban a feleségéről, a 2011-ben elhunyt Erzsikéről kell megemlékezni. Oly sok szép és jó elhangzott róla, és szerető együttműködésükről a beszélgetés során, hogy hallgatni is megható érzés volt.

A gyermekek közül Tibor közgazdasági vonalon dolgozik, és három gyermeke van. Róla tudni kell, hogy több évig kezdő diplomásként vállaltunknál dolgozott. A „forgási” időben egy hónapot főüzemünknel töltött. Ha jól emlékszem fizetése 8000.-Ft volt, ami messze nem érte el a vállalati átlagbér mértékét. Nem voltak túlfizetve a fiatal diplomások sem. Zsolt magánügyvéd, rövid ideig dolgozott vállalatunknál is, három gyermeke van. Gabriella katonatiszt Székesfehérváron, két gyermek édesanyja. Így ha jól számolom 15 egymást szerető és tisztelő emberből áll a család. Minden elismerés megilleti az alkotókat.

Úgy gondolom, miután én már dédnagypapa vagyok, és ebben még különbözünk tudom, hogy milyen örömet jelentene ha az agárdi családi nyaralóban megtartott ünnepekre a létszám tovább növekedne. Tibor ne csak boldog nagypapa legyen, hadd büszkélkedjen dédunokákkal is! Talán szabad javasolnom politikai áthallás nélkül is, hajrá fiatalok, hajrá Kovács unokák.

Szendrói Péter

LÁTOGATÁS TOLNÁBAN- BARANYÁBAN

Találkozások – emlékezés

Régi ismerősök, régi kollégák, *találkozások* és *emlékezés* a régi időkre – **így kezdődött** az a szép, fényes késő-áprilisi csütörtöki nap, melynek során a Fehérvár Travel autóbussza kirándulásra vitte az egy napra ismét lelkes csapatát a „arévészeket”.

Találkozás a tavaszi frissességében varázslatos Sárköz vidékének magyarok, svábok, sokákok lakta településeivel, régi és még régebbi idők építészeti és tárgyi kultúrájának örökségével, *emlékezés* a magyar nép történelmi sorsfordulójának szomorú eseményeire – **így folytatódott**.

A mezőföldi falvakat elhagyva, a 63-as útról az M6-os autópályára kanyarodván lelkes kalauzunk, Kigyóssy Laci felidézte Dunapentele Dunaújvárossá fejlődésének történetét. Figyelemre méltó történelmi kitekintést nyújtva mutatta be, hogy végső úti célunk, Mohács, miként maradhatott a közelmúlt viharos évtizedeiben is „csupán” történelmi emlékhely, miközben a szintén Duna-menti Pentele örökébe lépő Sztálinváros, a mai Dunaújváros jelentős iparvárossá fejlődött az itt felépített, az építőknél, majd az öntödei munkásoknak megélhetést nyújtó Dunai Vasműnek köszönhetően.

A szekszárdi szőlőhegyek lankáit megpillantva az utastársak nyelve is megeredt; ki új ismeretekkel, ki anekdotákkal ösztönözte lelkes jegyzetelésre e sorok íróját. Barna Gáboré az „érdem”, hogy megtudhattam: milyen arányban elegyítsük a bort a szódával, *kisfröccstől* a *viccházmeisteren* és a *háziúron* át akár a *lakófröccsig*, és így tovább. Stipkovits Geri „érdeme” ismereteim bővítése, miszerint: Jedlik Ányos szódásüvegéből *spriccelt* bor helyett az egykori fehérvári diák, neves költőnk, Vörösmarty Mihály javaslatára kapta a sajátos nedű a *fröccs* elnevezést. Hallván ez épületes eszmecsérét, Virág Zsuzsától jött máris az ötlet: átvenném-e ez alkalomra a stafétabotot, lennék-e a jeles napnak krónikása? – az Építők Hírlevelében való megjelenítés igéretével. A felkérésnek nem tudván ellenállni, - következik a **beszámoló utunk első állomásáról**:

Bátaszék városkán áthaladva egy kis zsákfalú, Bata Fő utcáján rácsodálkoztunk a több mint száz éves tornácos házak vakolatdíszes homlokzataira, díszesen keretelt ablakaira, remekművű, szépséges fakapuiira, melyekből néhányat állandó fotósunk, Galambos Ottó lencsevégre is kapott. Az egykor virágzó Duna-parti halászfalu ma mintegy 1700 lelket számlál, a népi építészeti értékű épületek többsége rossz állapotú vagy már éppen lakatlan – kár értük! De mégis! a falu első házainak, igaz, nem a szép régi, de azért takaros portáinak egyikében meleg vendégszeretettel várja a vendégeket a Huszák házaspár. A sárközi, decsi hagyományok szerint kék alapon tulipános festett bútorokkal berendezett „vendéglő” melletti népművészeti szoba szintén festett, régi bútorai illő környezetként szolgálnak a szebbnél szebb sárközi hímes tojásoknak, melyek mindegyike a népi iparművész háziasszony, Huszákné Czencz Marianna keze munkáját dicséri. Emléül vásárolhattunk is belőlük. Czencz János festőművész (1885-1960) hagyatékát az Emlékmúzeum őrzi, ahol a művész lánya a személyes érintettség hangján beszélt édesapja életéről, műveinek keletkezési körülményeiről, viszonyáról a Duna-parti tájhoz, az itt élő emberekhez. Különösen megkapóak élet- és zsánerképei, a

„Halarusítás Batán”, a „Zöldben”, a „Korsós lány”, a „Petúniák” és akt-képei. A műtermi látogatást séta követte a Duna-holtág mentén, egészen a művész egykori házáig, miközben átérezhettük azt a sajátos táji hangulatot, ami oly sokszor megihlette a festőt, kinek „művészete színeinek melegségével, finoman letompított színskálájának varázsával hódított”.

Bár a Fekete golya Múzeum bezárkózott előttünk, kárpótlást nyújtott a falu utcáinak villanypóznáin fészket rakott golyák látványa. **Dunaszekcsőn** áthaladva emlékeztünk Schmidt János kollégánkra, az egykori FÁÉV-ARÉV fáradhatatlan tervező-csoportvezetőjére, aki nyarait ebben a hangulatos, halászléről is híres kisvárosban töltötte.

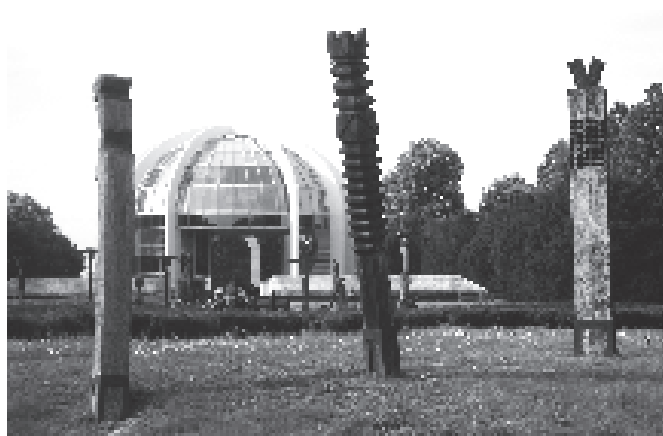
Mohácshoz közeledvén, Kígyóssy Lacitól megtudtuk, milyen maskarába öltözködtek a *télűző, alakoskodó busók*. A jól ismert, hársfából, fűzfából faragott, vörösre festett, két szarvú, vigyorgó, mégis ijesztő maszkhöz fehér ing, szalmával kitömött fehér vászongatya, színes harisnya és marhabőr boeskor dukál; ijesztgetésül buzogányt, kolompot használnak. A 2008 óta hungaricum busó-járás hagyományának eredetének történetét dolgozta fel a *mohácsi Városháza gobelinjének* alkotója – ezt a Tourinform idegenvezetőjétől tudhattuk meg, miközben megcsodáltuk a díszterem különleges, színes mennyezetét, keleties díszítését. A különös, szecessziós épület Árkay Aladár és Sztehló Lili alkotása éppúgy, mint a *Fogadalmi templom*, a Széchenyi tér másik emblemikus épülete. A monumentális tér kissé rideg hatását Mohács történelmének jelentős eseményeire emlékeztető térkompozíciók – Varga Imre II. Lajos király szobra ill. a Mohácson békésen egymás mellett élő nemzetiségeket szimbolizáló „Három lány” szobra – oldják. *Az élményekben gazdag délelőtt után jól esett a Trón Étteremben, baráti körben elfogyasztott finom ebéd.*

Délután a gesztenyefákkal szegélyezett út a csata egykori színhelyén létesített **Mohácsi Történelmi Emlékpark**ba vezetett: az erdő ölelte tisztáson, sírhalmokon „dülöngélő” jelfák titkait kutatva szívszorító a *találkozás* a túlerővel szemben esélytelen *hősök emlékével*; mindnyájan meghatódtunk, mikor Farkas Laci - vezetőnk, Varga György biztatására – megszólaltatta a lélekharangot, búcsúzván az itt áldozatul esettektől. A tiszafákkal körített „temetőkertből” kilépve Illés Gyula szobrászművész törött virágra emlékeztető szökőkútja a három részre szakadt ország szimbolikájaként vezet át bennünket a Vadász György építőművész tisztelgő zsenijének köszönhető, föld és ég között lebegő, Szent Koronát formázó kiállító épületbe. A páncélos öltözékek, fegyverek „ráhangoló” megtekintése után – korunk technikai vívmányainak köszönhetően – a sorsdöntő mohácsi csata részesei lehetünk. Az üvegekupolában Vadász Györgynek az épület megszületésére utaló grafikai vázlatán ez olvasható: „Kívül is és belül is, fölül is és alul is”. Elgondolkodtató...

Hazafelé – míg buszunk száguldva rótt a kilométereket a sztrádán – időutazásunk is újabb irányt vett; immár a 21.század mérnöki alkotásainak részesei lehettünk, áthaladva több impozáns, a Tolnai dombokba vágott alagúton. Utunk végeztével az egykori „arévesek”, megköszönve a szervező-vezető Kígyóssy László és a sofőrünk munkáját, a feledhetetlen nap nyújtotta élmények hatása alatt lelkesen fogadkoztak: *találkozni, emlékezni* és új élményeket gyűjteni; *összel újra kirándulunk*.

Kelt 2016.május havában

Sztanekné dr. Apai Gabriella

Lakásépítés Székesfehérváron, az ARÉV közreműködésével

Az 50 éve történt „Volt egyszer egy ARÉV „c. programsorozatról sok szó esett már az újságokban, TV és rádióadásokban, valamint Hírlevelünkben is részletesen ismertettük az eseményeket.

A visszaemlékezés Kiss József vezérigazgató ötlete, és kezdeményezése alapján szerveződött, elsősorban a panelos építési mód bevezetésének 50. évfordulója alkalmából.

A kiállításon elsősorban a 17.500 db Székesfehérváron ezzel a technológiával kivitelezett lakás szerepelt, de bemutattuk az 1960-1990 között alkalmazott más korszerű építési módokat is, így a FETÉV által készített épületekkel együtt összesen 22.000 db székesfehérvári lakást mutattunk be.

Munkánk értékelésénél és bírálatánál célszerű áttekinteni az országos lakáshelyzetet is. A statisztikai évkönyv adatai szerint 1960-ban a lakásállomány 2.758.000 db volt, ami 100 lakásra 343 lakót jelentett.

A lakások több mint 60 %-a 1 szobás és közel 55 %-a komfort nélküli lakás volt. A szükséglakások száma érthető módon a statisztikában nem szerepelt.

(Nyilvánvalóan többszázszázalékos mennyiségről lehetett szó.)

Az új építésű lakások átlagos nagysága 1961-ben 48,7 m² volt és 75 %-ban téglafalás megoldású. Innen kellett indulni az új technológiák bevezetésével és jelentősen növelni a komfortfokozatot és az alapterületet is.

Székesfehérváron a „*blokkos*” technológia bevezetését a szovjet katonai temető melletti területen kezdtük meg, 1960-ban az első 36 lakás már átadásra került. Még ebben az évben elkezdődött a Sztálin úti építkezés, ezután a Dózsa pálya beépítése kezdődött. Tekintettel a honvédség megnövekedett lakásigényére, itt és az Árpád utcai munkahelyen is jelentős számú katona segítette munkánkat. Egy korábbi lapszámunkban olvasható, hogy Móricz Pál ács brigádvezető is itt töltötte katonaidejét.

A sürgősségre jellemző volt, hogy az itt épült házak homlokzatvakolás nélkül kerültek átadás-átvételre, azokat később pótoltuk.

Az Árpád utcában épült első blokkos épületek, melyeket ugyancsak a honvédség részére építettünk, egy télen át mozdonykazánnal, ideiglenes kéménnyel üzemeltek.

A következő technológia a terpesztett acélhálós zsaluzatot alkalmazó ún. „*öntőtház*”. Ezek az épületek voltak az első 10 emeletes házak Székesfehérváron. A József utcai épület 37 lakása 1964 szeptemberében, a Május 1 tér 5 db épület 1964-65-ben, a Lövölde úti 6 db pedig 1966-68-ig került átadásra.

1965-ben indult a „*paneltechnológia*” a József utcában, dunaujvárosi elemekből, innen 1975-ig 4500 db-ot, Győrből 1970-1990-ig 10.000 db-ot, Veszprémből

1975-től 1984-ig 3000 db lakást szállítottunk Székesfehérvárra. Vállalati szinten vidéken és Budapesten is összesen 20.000 db ilyen lakást építettünk.

Egy-két érdekesség a panelek világából:

Az 5000.-ik lakást 1973 februárjában, a 10.000.-et pedig 1977-ben készítettük el.

A legtöbb panelszerkezetű lakás vállalati szinten 1980-ban épült, összesen 1424 db.

Az első 10 emeletes ilyen épület a Zalka István által tervezett, dr. Münnich Ferenc lakótelepen épült.

Néhány szó a házgyárakról.

Az ÉTK Somogyi László ny. építésügyi miniszter ajánlásával kiadta „A kivitelező vállalatok története” c. hasznos összefoglalást az elmúlt 50 év történetéről, ebből ismertetek 1-2 minket is érintő megállapítást.

A dunaujvárosi gyár kormányzati támogatás nélkül -az országos házgyári programot megelőzve- elsőként gyártott 3 cm vastag falú térelemeket, alkalmazott csoportzsulut, valamint belső fűtéses energiatakarékos sablontálcákat a falak gyártásához.

A Győr megyei ÁÉV házgyára elsősorban a títustervek átdolgozásában jeleskedett, a körzeti tervcsalád 32 féle alaprajzi lehetőséget biztosított az adaptáló tervező részére. A többféle loggia kialakítás jelentős változást tett lehetővé az épületek homlokzata esetén is. A veszprémi gyár a kilencedik volt a házgyárak sorában, későn állt üzembe, talán már feleslegesen is. A tervezett évi lakásszámot megfelelő igény hiányában sohasem érték el, ez a tény mind a gazdálkodásukra, mind munkájuk minőségére rányomta bélyegét.

Ezúton is szeretném megköszönni közvetlen munkatársaimnak a szerelés irányításában végzett odaadó munkát. A teljesség igénye nélkül: Tóth György, Kovács László, Szőke Jenő, Keresztes Imre, Szilasi József, Kozma Csaba, Einreinhoff György valamint a művezetők és geodéták jól irányították a panelszerelő üzemet, 25 év alatt sem rendkívüli hiányosság, sem komolyabb üzemi baleset nem történt. Aki éjszakai műszakban, szeles hideg időben már járt egy szerelés alatt álló épület 10. emeletén, az pontosan tudhatja ez mit jelentett.

Ebben a dologban egészen biztosan a gondviselés is mellénk állt.

A „*LIFT-SLAB*” technológia első ízben, 1973-ban a Fecskeparton került alkalmazásra. A statikus terveket Kámán Béláék készítették el, a födémemelés igényeinek megfelelően. A Kőműves főüzem újításának eredményeképpen ugyancsak itt készítettük el a lépcsőházi vasbeton szerkezetet házgyári panelből, kiváltva a jelentős helyszíni élőmunkát. Érdekesség még a ránk mindig is jellemző optimizmusunkra, 1988-ban közös vállalatot alapítottunk az emelést végző bolgár építőipari vállalattal.

Az „*alagutzsalus*” építési mód Balatonfüreden, az ÉGSZI üdülőépületeknél került bevezetésre. Ezzel a

módszerrel a lakásépítés mellett kollégiumokat, üdülőket, és szállodákat építettünk.

A „CLASP”rendszerű épületek bemutatása külön visszaemlékezés tárgyát is jelenthetné. Most csak annyit: az országos könnyűszerkezetes program rendszergazdáinak az ÉVM jelölt ki minket. Angliában betanultuk a tervezés és kivitelezés folyamatát, 1977-től 2000-ig mintegy 850000 m² épület megépítését segítettük elő, jelentős részüket saját kivitelezésben.

A technológia sikerét bizonyítja a Tengerben és Irakban végzett sikeres export tevékenység is.

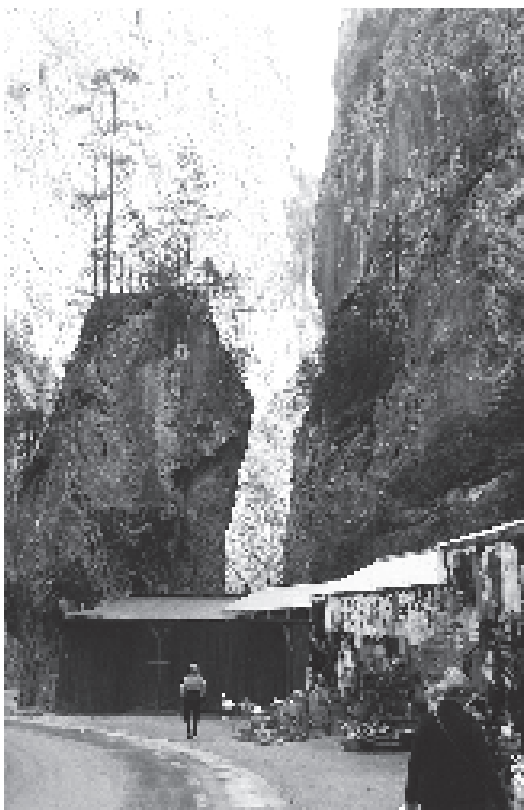
A szükséges komponensek: ablak, álmennyezet, lakatos munkák stb... jelentős részét saját magunk gyártottuk, központi telepünkön. Székesfehérváron 28 db ilyen lakás kivitelezésére került sor.

A mostani programok befejezése után, amennyiben szándék és lehetőség van a további kutatásokra, az alábbi területekkel lehetne még foglalkozni.

Több lakótelep pl. Karinthy tér, a belváros, színház és környéke, ipari létesítmények, a vidék építkezései, az export munkák története is feldolgozható még. Külön foglalkozni kellene vállalatunk üzemszervezési tapasztalataival, itt ismertethetnénk, hogy mit is jelent az „ARÉV szellemiség”, ami elsősorban lehetővé tette vállaltunk eredményességét, és a jelenlegi ünnepszorozatot is.

Ha tovább folytatjuk a kutatási munkát az már az utánunk következő fiatalabb generációnak is lehetőség lesz a bemutatkozásra. A feldolgozás több éves munkájához ez úton is sok sikert kívánunk nekik.

Szendrői Péter

A GYÖNYÖRŰ ERDÉLYBEN JÁRTUNK

Erdély számomra titokzatos és elérhetetlen vidéknek számított.

Amikor megtudtam, hogy lehetőség van Erdélyt meglátogatni, elhatároztam, hogy most, vagy soha! És nem bántam meg!

Április 4.-én a Baráti Kör 14 tagjával buszra szálltunk. Nagy várakozással vágtunk neki a hosszú útnak.

A határról technikai okok miatt csak 4 órás várakozás után tudtunk továbbindulni!

A csodás, többségünk számára a régmúltat idéző barátságos falvakon keresztül estére értünk Marosvásárhelyre. Itt csak a kivilágított főteret és annak közelében lévő néhány épületet volt módunk megcsodálni!

Este 10 óra után foglalhattuk el szállásunkat Gyergyószentmiklós IMOLA nevű modern panziójában. Nagy szeretettel és finom vacsorával fogadtak bennünket, késői érkezésünk ellenére!

A kellemes pihenés után másnap Gyergyószentmiklós nevezetességeit látogattuk meg. Nagy élmény volt a Tarisznyás Márton Múzeum idegenvezetőjének izes magyarsággal és humorral átítatott tárlatvezetése.

Ezután ellátogattunk a Gyilkos-tóhoz, majd a Békás szoros monumentális és mégis szemet gyönyörködtető sziklái közé.

A végig szerpentines keskeny utak mentén még sok hómezőt láthattunk. Élveztük az 1500 méteren a ragyogó napsütést és a hegyeket borító fenyvesek csodálatos látványát. Második napunk gyöngyszeme Gyergyószentmiklós, az örmény templom volt. Jó hangulatunkat a templom gondnokának vicces előadása tetézte, de ugyanakkor történelmi betekintést nyertünk nemcsak a városban, hanem a világ minden tájára szétszéledt örményekről.

A második naptól a Hargita fürdői BÍRÓ panzió adott szállást és ellátást csoportunknak.

Szerdán elsőként a csíksomlyói kegytemplomba látogattunk el, majd a minden pünkösdkor megtartott búcsú színhelyére vezetett az utunk. A csodálatos napsütésben elképzeltük, ahogyan az akkor látott, izléseken kialakított oltár előtt, a sok 10 ezer fős zarándok megtölti a hegynyeregben a hatalmas, szépen rendezett füves területet.

Megtapasztalhattuk a kálvária meredek vonulatát, melyet TV műsoron keresztül már többször láthattunk! Délután a Makovecz Imre által tervezett Millenniumi templomban

gyönyörködhettünk, de sajnos csak kívülről volt módunkban látni! Délután, a helyi Művészeti Iskola tanulóinak gitár hangversenye nyújtott felejthetetlen élményt Hompoth Péter tanár úr vezetésével.

A sok fiatal odaadással és nagy tehetséggel előadott műsorát az aznapi program csúcspontjának tartottam!

A kellemes esti pihenés után, csütörtökön nagy élmény volt az ezeréves határnál megnézni az Osztrák-Magyar Monarchia egykori magyar koronát formázó határkövét. Láthattuk a legkeletibb vasúti őrház felújított épületét.

A Rákóczi vár romjaihoz vezető 150 lépcsőt valamennyien megmásztuk!

Majd egy kiadós, helyi ízeket idéző ebéd után, megálltunk a Gyímesfelsőlaki híres Karakkó vasúti híd alatt fényképezkedni.

Pénteken, utolsó Székelyföldi napunk reggelén is napsütéses időre ébredtünk. Reggeli után első utunk Gál Sándor 200 fős huszár csapatának emlékhelyére vezetett, amely a Nyerges-tetőn található.

Kézdivásárhelyen, kellemes, kedves városismertető és történelmi előadást hallgathattunk meg a helybeli tájmúzeum vezetőjétől, majd Gábor Áron szobrát tekintettük meg a város jellegzetes főterén.

Szent Anna tó volt a következő állomás. Hatalmasat piknikeztünk, majd felsétáltunk a Szent Anna kápolnához.

A fenyvesekkel övezett, festői környezetben található tó és a Mohos tőzegláp európai természeti ritkaságok, csodálatos látványt nyújtottak.

Eljött az utolsó nap. Szombaton meglátogattuk Tamási Áron sírját Farkaslakán, majd Segesváron a világörökségként is nyilvántartott Óratornyot. Medgyesen is jártunk, itt az evangélikus templom ferde tornyát láthattuk, amely a város jelképévé vált.

Utolsóként Kolozsvárra érkeztünk, ahol láthattuk Mátyás király szobrát a főtéren, majd a város panorámájában gyönyörködhettünk a Fellegvárról. Majd egy utolsó vendégszerető forró kávé várt a Kerekdombi római katolikus plébánián.

Utunk során igazi, sok szeretet árasztó vendéglátásban volt részünk! A kedves, nagyon barátságos helyi emberek úgy fogadtak bennünket mindenhol, mintha már régi ismerősök lettünk volna! Kákonyi Gabikának köszönhetően - aki erről a vidékről származik- sok olyan emberrel ismerkedhettünk meg, akik igazi magyarságukkal, ízes beszédükkel csodálatos perceket szereztek csoportunknak. Volt, aki kávéval fogadott bennünket, megkínáltak helyi pálinkával, borral, kürtöskaláccsal.

A szeretet és ragaszkodás sugárzott minden kedves vendéglátónk arcáról.

Mi pedig jóleső érzéssel fogadtunk mindent, amit 700 km távolságban, olyan emberektől kaptuk, akik elfeledtették velünk az otthonról való távolságot.

Csodálatos út volt, kedves jó hangulatú útítársakkal, egy minden kívánságunkat figyelembe vevő gépkocsivezetővel /Szloboda Attila/.

Köszönjük a mindenre kiterjedő szervezést Kákonyi Gabika! A legközelebbi erdélyi kiránduláson is rész szeretnék venni!

Csomimama

FELHÍVÁS

Ezúton hirdetjük őszi kirándulásunkat.

Jelezzük, hogy **szeptember 29-ére budapesti kirándulást szervezünk.**

A délelőtti program Aquincum mellett, az egykori óbudai gázgyár területén felépült csúcstechnológiai fejlesztő intézmény, a "magyar Szilícium-völgy" remek építészeti megoldásainak és Duna-parti parkjának séta közbeni meglátogatása lenne.

Délben ebéd, délután a felújított Zeneakadémia megtekintése a tervezett program.

A végleges és részletes program, a részvétel költsége a szeptemberi Hírlevélben lesz olvasható.

A kirándulást vezeti: Kígyóssy László

Várjuk jelentkezésüket a szokásos módon:

30 749 8870

Tombor Istvánné telefonszámán

Közlemény

2016. július-augusztus hónapban szabadságolás miatt a Jancsár utcai irodában a hétfőnkénti ügyelet elmarad, de telefonon 30 749 8870 számon mindenkinek elérhetők vagyunk.

*"Zöld csillag kihunyt az égen,
A csónak partot ért,
Hideg csendben fekete minden,
Legyen az álmod szép." (P.Box)*

Halottaink az elmúlt hónapokban (akikről tudunk):

Horváth Péterné

Székesfehérvár

Nyugdíjasok, volt ARÉV-esek:

Paska Lászlóné

Székesfehérvár

Reitter Tiborné

Székesfehérvár

Schieder József

Székesfehérvár

Emléküket megőrizzük.

*Kiadja: az ARÉV Baráti Kör Egyesület
Székesfehérvár, Jancsár u.11. Tel: 30-749-8870*

Adószáma: 18495717-1-07

Bankszámlaszám: 11736006 -20364960 -00000000

Felelős szerkesztő: Galambos Ottó

Készült: 540 példányban

A sokszorosítás az APOLLÓ Nyomdában készült

Kapják: Az egyesület tagjai, ARÉV nyugdíjasai, támogatók, szponzorok